

EUROOPA KOHTU OTSUS

5. oktoober 1994*

Kohustuste mittetäitmine — Merevedu — Teenuste osutamise vabadus

Kohtuasjas C-381/93,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: Xavier Lewis komisjoni õigustalitusest, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o Georgios Kremlise büroo, Wagner Centre, Kirchberg,

hageja,

versus

Prantsuse Vabariik, esindajad: välisministeeriumi õigusosakonna juhataja asetäitja Catherine de Salins ja sama ministeeriumi õigustalituse alldirektoraadi esimene asesekretär Hubert Renié, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Prantsuse saatkond, 9 boulevard du Prince Henri

kostja,

mille eesmärgiks on avaldus tunnustamaks, et hoides jõus süsteemi, millega kehtestatakse maksud reisijate maale- ja pardaleminekule laevade puhul, mis kasutavad mandri- või saareterritooriumil asuvaid sadamarajatisi ja mis saavad muudes liikmesriikides asuvatest sadamatest või on nimetatud sadamatesse teel, kusjuures kahe siseriikliku sadama vahelise reisijateveo korral kehtestatakse nimetatud makse ainult pardaleminekule väljasõiduks mandri- või saaresadamast ning rakendades kõrgemaid maksumäärasid reisijate saabumisel või pardaleminekul sõitmaks muusse liikmesriiki kui reisimisel siseriiklikul territooriumil asuvasse sadamasse, ei ole Prantsuse Vabariik täitnud oma nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määruse (EMÜ) nr 4055/86 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta liikmesriikide ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelises mereveos (EÜT 1986, L 378, lk 1) artiklis 1 sätestatud kohustusi,

EUROOPA KOHUS,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, M. Diez de Velasco ja D. A. O. Edward, kohtunikud C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler (ettekandja), G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn ja J. L. Murray,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: kohtuametnik L. Hewlett,

arvestades suuliseks menetluseks koostatud ettekannet,

kuulanud 8. juuni 1994. aasta istungil ära poolte suulised argumendid,

kuulanud 12. juuli 1994. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Euroopa Kohtu kantseleisse 3. augustil 1993 esitatud hagiavaldusega esitas Euroopa Ühenduste Komisjon EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi tunnustamiseks, et hoides jõus süsteemi, millega kehtestatakse maksud reisijate maale- ja pardaleminekule laevade puhul, mis kasutavad mandri- või saareterritooriumil asuvaid sadamarajatisi ja saabuvad muudes liikmesriikides asuvatest sadamatest või on nimetatud sadamatesse teel, kusjuures kahe siseriikliku sadama vahelise reisijateveo korral kehtestatakse nimetatud makse ainult pardaleminekule väljasõiduks mandri- või saaresadamast ning rakendades kõrgemaid maksumäärasid reisijate saabumisel või pardaleminekul sõitmaks muusse liikmesriiki kui reisimisel siseriiklikul territooriumil asuvasse sadamasse, ei ole Prantsuse Vabariik täitnud oma nõukogu 22. detsembri 1986 aasta määruse (EMÜ) nr. 4055/86 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta liikmesriikide ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelises mereveos (EÜT 1986, L 378, lk 1), artiklis 1 sätestatud kohustusi.

2. Prantsuse meresadamaid reguleeriva koodeksi artikli R.212-17 kohaselt kehtestatakse maks igale reisijale, kes läheb maale või laevale või istub üle Prantsuse emamaa meresadamas. Nimetatud laevaomaniku poolt kantava maksu võib sisse nõuda reisijatelt.

3. 1. oktoobri 1992. aasta dekreedis nr 92/1089, millega muudetakse sadamatasuna kogutava kommertslaevade reisijatele kohaldatava maksu määrasid (Prantsuse Vabariigi Teataja, 7. oktoober 1992) sisalduvas nimetatud koodeksi artiklis sätestatakse alljärgnev:

KOHTUOTSUS 05.10.94 – KOHTUASI C-381/93

„Kontinentaal-Prantsusmaa meresadamates kohaldatakse hõljuki või muu laevaga reisivatele kommerts-laevade reisijatele sadamatasuna järgnevate määradega makse:

1. Reisijad, kes on teel kontinentaal-Prantsusmaa sadamasse või Korsikale: 8.28 Prantsuse franki (50%-se allahindlusega neljanda klassi reisijatele). Nimetatud maksu kehtestamisel loetakse hõljukite ja üheklassiliste laevade reisijad teise klassi reisijateks.

2. Reisijad, kes saavad Briti saartelt või Kanalisaartelt või reisivad Briti saartele või Kanalisaartele: 17.52 Prantsuse franki.

3. Reisijad, kes saavad Euroopas asuvast sadamast või reisivad Euroopas asuvasse sadamasse (välja arvatud eelpool toodud punktides 1 ja 2 nimetatud) või saavad Vahemere riigis asuvast sadamast või reisivad Vahemere riigis asuvasse sadamasse: 21.01 Prantsuse franki.

4. Reisijad, kes saavad muudest sadamatest või reisivad muudesse sadamatesse: 74.81 Prantsuse franki.

[...]

4. Artiklis R.212-20 on sätestatud lisaks:

„Korsika meresadamates kohaldatakse hõljuki või muu laevaga reisivatele kommerts-laevade reisijatele sadamatasuna järgnevate määradega makse:

1. Reisijad, kes reisivad Korsika, kontinentaal-Prantsusmaa või Sardiinia sadamasse: 8.28 Prantsuse franki (50%-se allahindlusega neljanda klassi reisijatele).

2. Reisijad, kes saavad Euroopas asuvast sadamast või reisivad Euroopas asuvasse sadamasse (välja arvatud eelpool toodud punktis nimetatud) või saavad Põhja-Aafrikas asuvast sadamast või reisivad Põhja-Aafrikas asuvasse sadamasse: 8.28 Prantsuse franki.

3. Reisijad, kes saavad muudest sadamatest või reisivad muudesse sadamatesse: 49.88 Prantsuse franki.

[...]

5. Komisjon on seisukohal, et nimetatud maksude süsteem on diskrimineeriv kahel viisil: ühelt poolt on maksumäär madalam, vedades reisijad, kelle sihtpunktiks on Prantsuse sadam kui vedades reisijaid, kelle sihtpunktiks on muu liikmesriigi sadam (välja arvatud reisijad, kes reisivad Korsikalt Sardiiniasse); lisaks sellele, mis puudutab vedu Prantsuse sadamate vahel, siis kehtestatakse maks ainult pardaleminekule, samas Prantsuse sadama ja muu liikmesriigi sadamate vahelise veo korral kehtestatakse maks nii pardale- kui maaleminekule.

6. Komisjon on seisukohal, et isegi kui eeltoodud Prantsuse eeskirjadega ei diskrimineerita veoteenuse osutajat rahvuse alusel, on nimetatud eeskirjade kujul tegemist teenuste osutamise vabadust takistava asjaoluga, mis on vastuolus määruse nr 4055/86 artikliga 1, kuna tehakse vahet Prantsusmaa-siseste ja muusse liikmesriiki või muust liikmesriigist teostatud veoteenuste vahel, kuigi maksustatud sadamateenused on mõlemal juhul sarnased.

7. Kostja vastuses väidab Prantsuse valitsus, et määrus nr 4055/86 ei rakenda mereveoteenuste osutamise vabadust täies mahus, kuna reguleerib vaid merevedu liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ning ei reguleeri liikmesriikide sisest merevedu, täpsemalt kabotaaži. Nimetatud kontekstis rõhutab Prantsuse valitsus, et 1. jaanuaril 1993 jõustunud nõukogu 7. detsembri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 3577/92, millega kohaldatakse teenuste osutamise vabaduse põhimõtet liikmesriigisisesele mereveole (merekabotaaž) (EÜT 1992, L 364, lk 7) artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et teenuste osutamise vabadust, mis puudutab regulaarseid reisijateveo- ja parvlaevateenuseid Vahemeres ning piki Prantsusmaa rannikut kohaldatakse alles alates 1. jaanuarist 1999.

8. Prantsuse valitsus on seega arvamisel, et mis puudutab teenuste osutamise vabadust, tuleb vastavate eeskirjade järgimist Prantsusmaa poolt hinnata ülaltoodud kahe teenusliigi osas eraldi. Mõlemal juhul täidab Prantsusmaa ühenduse õiguse nõudeid, kuna ei tehta vahet Prantsuse reederite ja muudest liikmesriikidest pärit reederite vahel ühendusesiseses mereveos Prantsuse sadamast või Prantsuse sadamasse; kabotaaži puhul on igasugused muudest liikmesriikidest pärit reederid sarnases olukorras, mis puudutab kohaldatavat Prantsuse seadusandlust.

9. Hindamaks komisjoni väite põhjendatust, tuleb esmalt meelde tuletada, et määruse nr 4055/86 artikli 1 lõikes 1 on sätestatud alljärgnev:

„Liikmesriikidevahelist ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelist mereveoteenuste osutamise vabadust kohaldatakse liikmesriikide kodanike või nende registrisse kantud laeväühingute suhtes, kelle asukoht ei ole selles liikmesriigis, kus asub isik, kellele teenused on mõeldud.”

10. Nagu Euroopa Kohus oma kohtuotsuses kohtuasjas C-379/92 *Peralta* (1994) EKL 1-3453 39. punkt, sedastas, määratleb nimetatud säte liikmesriikidevahelise ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelise mereveo teenuste osutamise vabadusest kasusaajad tingimustel, mis on sisuliselt samad, kui EMÜ asutamislepingu artiklis 59 rakendatud tingimused.

11. Sätestades sellele lisaks, et „erandina asutamislepingu asutamisoiguse sätetest võib mereveoteenuseid osutav isik ajutiselt tegutseda selles liikmesriigis, kus seda teenust osutatakse samadel tingimustel, mille see riik on kehtestanud oma kodanikele ja registrisse kantud laeväühingutele,” võetakse määruse nr 4055/86 artikliga 8 liikmesriikidevahelise mereveo valdkonda üle EMÜ asutamislepingu artikli 60 kolmandas lõigus sätestatud põhimõte.

KOHTUOTSUS 05.10.94 – KOHTUASI C-381/93

12. Viimaseks, määruse nr 4055/86 artikli 1 lõike 3 kohaselt rakendatakse EMÜ asutamislepingu artikleid 55– 58 ja 62 nimetatud mereveoliikide puhul.

13. Määruse nr 4055/86 lõike 13 kohaselt rakendatakse liikmesriikidevahelise mereveo valdkonnas seega kõiki teenuste osutamise vabadust puudutavaid EMÜ asutamislepingu eeskirju.

14. Vastavalt nimetatud eeskirjadele kohaldatakse teenuste osutamise vabadust mitte ainult liikmesriikide kodanikele, kes asuvad muus liikmesriigis kui teenuste tarbija, vaid ka ettevõtjale riigis, kus ta asub ning kus osutatakse nimetatud teenuseid muus liikmesriigis asuvatele tarbijatele (vt kohtuotsus kohtuasjas C-18/93 *Corsica Ferries Italia* (1994) EKL R 1-0000, 30. punkt) ning üldisemalt alati, kui teenuste osutaja pakub teenuseid liikmesriigis, kus ei ole tema põhiasukoht (vt kohtuotsus kohtuasjas C-154/89 *komisjon v. Prantsusmaa* (1991) EKL 1-659, 9. ja 10. punkt ning ülaltoodud *Peralta* kohtuotsuse 41. punkti).

15. Ühendusesisese mereveo teenuseid mitte ainult ei pakuta tarbijatele, kes asuvad muus liikmesriigis kui teenuste pakkuja, vaid nimetatud teenuseid pakutakse nende olemusest tulenevalt vähemalt osaliselt liikmesriigi territooriumil, kus ei ole teenuste pakkuja põhiasukoht.

16. Kui on tuvastatud, et käesolevas hagimenetluses kõne all olev teenuste osutamine jääb EMÜ asutamislepingu artikli 59 reguleerimisalasse, välistatakse Euroopa Kohtu järjepideva kohtupraktika kohaselt sellise siseriikliku seadusandluse kohaldamine, mis objektiivse põhjendusega takistab teenuste osutajat nimetatud vabadust tegelikult teostamast (vt kohtuotsus kohtuasjas C-288/89 *Collectieve Antennevoorziening Gouda* (1991) EKL 1-4007).

17. Arvestades ühtse turuga ja võimaldamaks nimetatud vabaduse eesmärkide saavutamist, välistatakse nimetatud vabadusega samuti sellise siseriikliku seadusandluse kohaldamine, mille tulemusena on liikmesriikide vaheline teenuste osutamine keerulisem, kui vaid ühe liikmesriigi sisene teenuste osutamine.

18. Sellest tulenevalt ei saa liikmesriikide vahelisele teenuste osutamisele kohaldada rangemaid tingimusi, kui on tingimused, mida kohaldatakse analoogsele teenuste osutamisele siseriiklikul tasandil.

19. Nimetatud kontekstis ei ole oluline asjaolu, millele tugines Prantsuse valitsus, et vastavalt määrusele nr 3577/92 kohaldatakse teenuste osutamise vabadust liikmesriigisisesele mereveole ainult järk-järgult ja nimetatud määruses sätestatud tähtajal. Tegelikult puudutab nimetatud määrus üksnes muudest liikmesriikidest pärit teenuste osutajate juurdepääsu merekabotaazile ning ei sätesta ühendusesisest merevedu reguleerivaid eeskirju.

20. Nõustumine sellega, et liikmesriik võib nimetatud alustel olla õigustatud kehtestama ühendusesisesele mereveole suuremaid makse kui siseriiklikule veole, oleks samaväärne

määruses nr 4055/86 sätestatud teenuste osutamise vabaduse ühendusesisesele mereveole laiendamise käsitlemisega olulises osas tähtsusetuna.

21. Kui siseriikliku seadusandlusega, mida kohaldatakse igasugustele laevadele, tegemata vahet, kas neid kasutavad siseriiklikud teenuste osutajad või muudest liikmesriikidest pärit teenuste osutajad, tehakse vahet sellel, kas nimetatud laevad tegelevad siseriikliku veo või ühendusesisesega veoga, tagades nii erilised eelise siseriiklikule turule ning liikmesriigi siseriiklikele veoteenustele, tuleb nimetatud seadusandlust lugeda piiranguks vabadusele osutada mereveo teenuseid vastuolus määrusega nr 4055/86.

22. Vaidlustatud Prantsuse seadusandlusega reguleeritakse vaieldamatult maksude kava, mis on Prantsuse sadama ja muu liikmesriigi sadama vaheliste veoteenuste korral ebasoodsam, kui asjaomane kava, mida kohaldatakse Prantsuse sadamate vahel osutatavatele veoteenustele.

23. Nimetatud olukorras tuleb komisjoni taotlus kohustuste mittetäitmise tuvastamiseks lugeda rahuldatuks taotletud tingimustel.

Kohtukulud

24. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna Prantsuse valitsus on kohtuvaidluse kaotanud, on ta kohustatud hüvitama kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

otsustab:

1. Hoides jõus süsteemi, millega kehtestatakse maksud reisijate maale- ja pardaleminekule laevade puhul, mis kasutavad mandri- või saareterritooriumil asuvaid sadamarajatisi ja mis saabuvad muudes liikmesriikides asuvatest sadamatest või on nimetatud sadamatesse teel, kusjuures kahe siseriikliku sadama vahelise reisijateveo korral kehtestatakse nimetatud makse ainult pardaleminekule väljasõiduks mandri- või saaresadamast ning rakendades kõrgemaid maksumäärasid reisijate saabumisel või pardaleminekul sõitmaks muusse liikmesriiki kui reisimisel siseriiklikul territooriumil asuvasse sadamasse, ei ole Prantsuse Vabariik täitnud oma nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määruse (EMÜ) nr 4055/86 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta liikmesriikide ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelises mereveos (EÜT 1986, L 378, lk 1), artiklis 1 sätestatud kohustusi.

2. Mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.

Due	Mancini	Moitinho de Almeida	
Diez de Velasco	Edward	Kakouris	
Joliet	Schockweiler	Rodríguez Iglesias	
Grévisse	Zuleeg	Kapteyn	Murray

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 5. oktoobril 1994 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

O. Due